

**BAKİ DÖVLƏT UNİVERSİTETİNİN
90 İLLİK YUBİLEYİNƏ HƏSR OLUNMUŞ TƏNTƏNƏLİ
MƏRASİMDƏ BAKİ DÖVLƏT UNİVERSİTETİNİN
REKTORU, AKADEMİK ABEL MƏHƏRRƏMOVUN ÇIXIŞI
(2 noyabr 2009-cu il)**

-Azərbaycan Respublikasının Prezidenti, zati-aliləri cənab İlham Əliyev!
Hörmətli qonaqlar!

Əziz müəllimlər və tələbələr!

Xanımlar və cənablar!

İcazə verin, ilk növbədə sizin hamınızı Azərbaycanın ilk ali təhsil ocağı olan Bakı Dövlət Universitetində salamlayım və qonaqlarımıza bu qocaman elm və təhsil məbədinə “Xoş gəlmisiniz!” deyim.

Möhtərəm cənab Prezident, artıq biz Sizin nitqinizi dinlədik. Bu proqram xarakterli tarixi bir çıxış idi. Buna görə universitetimizin kollektivi adından Sizə öz minnətdarlığımızı bildiririk. Siz çıxışınızda universitetin kollektivinin ünvanına çox xoş sözlər dediniz. Biz bunu məmnuniyyətlə qəbul edirik və öz əməli fəaliyyətimizdə həmişə rəhbər tutacağıq.

Hörmətli tədbir iştirakçıları, iki gün bundan öncə, möhtərəm Prezidentimiz cənab İlham Əliyev tərəfindən Bakı Dövlət Universitetinin bir qrup aliminə - 107 nəfərə Azərbaycanın ən böyük mükafatları, fəxri adları verilmişdir. Bu, universitetə olan böyük diqqətdir, böyük qayğıdır. Nəinki universitetə, mən hesab edirəm ki, Azərbaycan elminə, Azərbaycan təhsilinə böyük diqqət və

qayğıdır. Ona görə, cənab Prezident, icazə verin, bütün təhsil işçiləri adından, o cümlədən Bakı Dövlət Universitetinin kollektivi adından Sizə dərin minnətdarlığımızı bildirək.

Bu gün biz çox şadıq ki, möhtərəm Prezidentimiz cənab İlham Əliyev ilə birlikdə Heydər Əliyev Fondunun prezidenti, Milli Məclisin deputatı Mehriban xanım Əliyeva da burada iştirak edir. Onun bütün fəaliyyəti həmişə bizi şərəfləndiribdir. O, bizim qürur yerimiz olubdur. Bütün sahələrə kömək və dəstək veribdir. İcazə verin, bu tarixi fəaliyyətinə görə hörmətli Mehriban xanıma da öz təşəkkürümüzü bildirək.

Bakı Dövlət Universitetinin şanlı yubileyində Avropadan, Asiyadan, ümumiyyətlə, dünyanın ən aparıcı universitetlərinin rektorları, nümayəndə heyətləri iştirak edir. İcazə verin, bütün kollektiv adından, bütün tədbir iştirakçıları adından qonaqlarımızı bu qocaman elm və təhsil məbədində bir daha salamlayaq.

Mən çıxışımı ümummillə liderimiz Heydər Əliyevin tarixi sözləri ilə başlamaq istəyirəm: “Bakı Dövlət Universiteti Azərbaycan xalqının milli sərvətidir”. Universitetimiz bu milli sərvət adını qazanmaq yolunda hansı acılı-ağrılı günlərdən keçib, hansı nailiyyətlər əldə edib və bu gün gələcək haqqında nə düşünür - bu istiqamətdə qısa çıxışımı sizin nəzərinizə çatdırmaq istəyirəm.

Bakı Dövlət Universiteti hər zaman xalqın milli şüurunun, milli özünüdərkinin yetkinləşməsi, maarifçilik ideologiyasının bərqərar olması, elm və təhsilin inkişafı, Azərbaycan dili və tarixinin sistemli şəkildə tədqiqi və azərbaycançılıq ideologiyasının formalaşmasında əvəzsiz rol oynamışdır. Hələ 90 il bundan əvvəl, universitetin ilk rektoru Vasili İvanoviç Razumovski demişdir: “Azərbaycan öz maarif ocağını yaratdı. Türk xalqının tarixinə yeni bir parlaq səhifə yazıldı. Avropa və Asiyanın qovuşuğunda yeni məşəl yandı. Mən Bakı Dövlət Universitetinin parlaq gələcəyinə inanıram”.

Yarandığı gündən indiyə qədərki bütün fəaliyyəti ilə Bakı Dövlət Universiteti həmin sözləri həqiqətə çevirmişdir. XX əsrin əvvəllərində Azərbaycan demokratik respublika qurmaqla xalqımız Şərq dünyasına respublika məfkurəsini və demokratik idarə üsulunu gətirdi. Mövcud olduğu qısa müddət ərzində Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin həyata keçirdiyi ən mühüm tədbirlərdən biri də müsəlman Şərqiində ilk Avropa tipli ali məktəbin - Bakı Dövlət Universitetinin yaranması oldu. Xalqın maariflənməsini və təhsilin inkişafını düşünən Azərbaycan Xalq Cümhuriyyəti liderlərinin – Əlimərdan bəy Topçubaşov, Fətəli xan Xoyski, Nəsim bəy Yusifbəyli, Məmməd Əmin Rəsulzadə, Əhməd bəy Ağayev, Behbud xan Cavanşir və başqalarının başlıca arzularından biri universitet açmaq idi. Qeyd etmək istəyirəm ki, Bakı Dövlət Universitetinin yaradılmasında tarixi xidmətlər göstərmiş bu vətənpərvər ziyalıların əksəriyyəti Avropanın qabaqcıl universitetlərində təhsil almışdılar. Parlamentdə 10 ay sürən gərgin mübahisə və müzakirələrdən sonra onlar həyatlarının bəlkə də ən

böyük arzusuna qovuşdular. Müstəqil dövlətin müstəqil ali təhsil ocağını - Bakı Dövlət Universitetini yarada bildilər.

Sovet hakimiyyəti qurulduqdan sonra Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin yaratdığı bir çox təsisatlar, dövlət rənzələri ləğv edilmiş, ilk müstəqil dövlətimizin özü kimi onlar da yalnız arxiv sənədlərində qalmış, vətənpərvər insanların xatirələrində yaşamışdır.

Xalq Cümhuriyyətinin yaratdığı möhtəşəm elm abidəsi - Bakı Dövlət Universiteti isə təzyiqlərə davam gətirmiş, uzun illər sınaqdan alınacaq, şərəflə çıxmış, vətən övladlarına ziya vermək amalını qoruyub saxlamışdır. Azərbaycan mədəniyyəti, elmi, ziyalılığı tarixinə qanlı hərflərlə yazılan 1937-ci il özündə milli təəssübkeşliyi təcəssüm etdirən Bakı Dövlət Universitetinə ağır zərbələr vurdu. 90 illik yubiley ərəfəsində arxiv materiallarını araşdırarkən belə bir acınacaqlı fakt da aşkarlandı ki, təkcə 1937-ci ildə 2 dekan, 2 dekan müavini, 4 kafedra müdiri, kitabxananın direktoru, elmi katib, xüsusi hissənin müdiri, partiya və komsomol təşkilatlarının rəhbərləri, 8 professor, həmçinin universitetin rektoru olmuş dörd görkəmli ziyalı - Tağı Şahbazi, Maqşud Məmmədov, Məmmədkərim Ələkbərli, Balabəy Həsənbəyov ən ağır cəzaya - güllələnməyə məhkum edilmişlər. Bu insanların hər birinin Azərbaycan ziyalılığının formalaşmasında və təşəkkülündə müstəsna xidmətləri olmuşdur.

1930-cu illərin repressiyalarına, İkinci Dünya müharibəsi illərindəki itkilərə baxmayaraq, artıq 1945-1950-ci illərdə Bakı Dövlət Universiteti Azərbaycanda elmi məktəblərin formalaşmasında, fundamental elm sahələrinin əsaslı inkişafında əvəzsiz rolu olan yüzlərlə dəyərli alim yetişdirə bilmişdir. Böyük şərəf hissi duyuruq ki, elmin yüksək zirvələrini fəth etmiş dünya şöhrətli alimlər - Yusif Məmmədəliyev, Abdulla Qarayev, Cəfər Xəndan Hacıyev, Şəfayət Mehdiyev, Zahid Xəlilov, Həsən Əliyev, Murtuza Nağıyev, Mir Cəlal Paşayev, Musa Əliyev, Həmid Araslı, Bəkir Çobanzadə, Nəsir İmanquliyev, Feyzulla Qasımzadə, Heydər Hüseynov, Bəxtiyar Vahabzadə, Mirəli Qaşqay və bir çox başqaları Bakı Dövlət Universitetində çalışmışlar.

Universitet bugünkü fəaliyyətinə görə məhz yuxarıda adlarını çəkdiyim, həmçinin burada vaxt məhdudluğu üzündən adlarını çəkmə bilmədiyim yüzlərlə elm və təhsil fədaisinin həyatlarının ən mənalı hissəsini bu möhtəşəm elm və təhsil ocağına həsr edən təkrarsız insanlara borcludur.

Universitetin inkişafında yeni keyfiyyət mərhələsi Azərbaycan xalqının ümummillə lideri Heydər Əliyevin adı və fəaliyyəti ilə bağlıdır. Xalqımızın böyük oğlu, ulu öndər Heydər Əliyev məzunu olduğu elm, təhsil və mədəniyyətimizin möhtəşəm məbədinə - Bakı Dövlət Universitetinə xüsusi həssaslıqla yanaşır, ona hər cür qayğı göstərirdi. Heydər Əliyev cəmiyyətin tərəqqisi, elm, mədəniyyət və mənəviyyətin inkişafında təhsilin qüdrətli vasitə olduğunu bilirdi, ona diqqət və qayğı dövlət səviyyəsində prioritet prinsip kimi ön plana çə-

kirdi. Bu amil Azərbaycanda 1970-ci illərdən başlayaraq Heydər Əliyev epoxasının ölkəmizin mənəvi yüksəliş tarixinin inkaredilməz reallığıdır.

Əlamətdar haldır ki, düz 40 il bundan əvvəl - 1969-cu il noyabr ayının 1-də Heydər Əliyev məhz Bakı Dövlət Universitetinin 50 illik yubileyində yubiley komissiyasının sədri kimi Azərbaycan elminin və təhsilinin inkişaf strategiyasını müəyyənləşdirən möhtəşəm bir nitq söyləmişdir. Onu da xüsusi vurğulamaq istərdim ki, sovet rejiminin bütün qadağalarına baxmayaraq, ulu öndər o dövr üçün inqilaba bərabər bir addım atmış - ana dilində nitq söyləmiş və bu, bütün Azərbaycan cəmiyyəti üçün milli ruha və özünüdərkə qayıdış anı olmuşdur.

Heydər Əliyevin Azərbaycanın gələcəyini düşünərək uzaqgörənliklə atdığı addımlardan biri də gənclərimizi keçmiş Sovetlər İttifaqının nüfuzlu ali məktəblərinə təhsil almağa göndərməsi idi. Bu yolla həm Azərbaycanın elmi və kadr potensialı yüksəlir, həm də xalqımızın milli mənəvi, əxlaqi dəyərlərinin təbliği həyata keçirilirdi. 1969-1982-ci illərdə 15 minə yaxın istedadlı gənc Moskva, Leningrad, Kiyev, keçmiş Sovetlər Birliyinin başqa böyük şəhərlərinin aparıcı universitetlərinə oxumağa göndərilmişdir. İndi həmin gənclər respublikamızda ziyalı təbəqəsinin, elmin, təhsilin və ictimai həyatın digər sahələrinin aparıcı şəxsləri, dövlət idarəçiliyində ali struktur rəhbərləridirlər. Müxtəlif universitetləri bitirdiklərinə baxmayaraq, mən onları Heydər Əliyev universitetinin yetişdirmələri adlandırıram.

Yeri gəlmişkən deyim ki, bu gün həmin siyasəti Prezidentimiz İlham Əliyev global cəmiyyət müstəvisində uğurla davam etdirir. Prezidentin 5 min nəfər istedadlı gəncin dövlət vəsaiti hesabına Avropa və Asiyanın aparıcı ali məktəblərinə təhsil almağa göndərilməsi barədə qəbul etdiyi qərar və bununla bağlı imzaladığı sərəncamlar Azərbaycanın global cəmiyyət məkanına inteqrasiyası prosesində çox uğurlu addımdır.

1993-cü ildə Azərbaycanda siyasi hakimiyyətə qayıdan Heydər Əliyev Bakı Dövlət Universitetini yaddan çıxarmadı, dövlətin yaradılıb möhkəmlənməsində onun rolunu çox yüksək qiymətləndirdi. Həmin dövrdə Bakı Dövlət Universiteti çox acınacaqlı durumda idi. Tədrisin səviyyəsi aşağı düşmüş, kollektivdə gələcəyə inam hissi qalmamışdı. Təkcə bizim universitet deyil, respublikanın digər təhsil müəssisələri, Milli Elmlər Akademiyası da dağılmaq təhlükəsi ilə üzləşmişdi.

Bir məsələ xüsusi vurğulanmalıdır ki, həmin dövrdə respublikanın üzde olan bir çox alimləri xarici ölkələrdə çalışmaq məcburiyyətində qalmışdılar. Məhz Heydər Əliyevin qayıdışı və "Təhsil xalqın gələcəyidir" tarixi çağırışı bütün elmi və pedaqoji ictimaiyyətdə, o cümlədən Bakı Dövlət Universitetinin kollektivində gələcəyə inam hissi oyatdı və bundan sonra alimlərimizin də Vətənə qayıdışı prosesi başlandı.

Bu gün də biz həmin siyasətin davamının şahidiyik. Cəmiyyətin inkişaf konsepsiyasını dəqiq müəyyənləşdirən Prezidentimiz İlham Əliyev bu gün həmin çağırışı qlobal müstəviyə keçirərək, ölkənin iqtisadi potensialını intellekt kapitalına çevirmək istiqamətində Azərbaycan üçün taleyüklü addım atır. Çünki müasir dünyada dövlətlərin mövqeyini əhalisinin sayı, ərazisi, hərbi qüdrəti yox, yalnız intellektual inkişafı, yəni elm və təhsilin səviyyəsi müəyyənləşdirir. Biz ziyalılar hesab edirik ki, çox da uzaq olmayan gələcəkdə əsgərlərin süngülərini qələm əvəz edəcək və qələmdən məharətlə istifadə edən insanlar ölkənin, cəmiyyətin inkişafında daha da həlledici rol oynayacaqlar.

Bu istiqamətdə inkişafa böyük diqqət və qayğı göstərən möhtərəm Prezidentimizin apardığı məqsədyönlü və ardıcıl siyasət elm və təhsil sahəsində 26 dövlət proqramının qəbulu, nou-hau tipli innovasiya texnologiyalarının respublikaya transferi və başqa taleyüklü qərarlarla səciyyələnir. Bu siyasətin ən bariz nümunələrindən birini Bakı Dövlət Universitetinin timsalında əyani şəkildə görmək olar. İnkişafının yeni mərhələsini yaşayan universitetimizdə məhz Prezidentin qayğısı və birbaşa dəstəyi ilə yalnız son bir ildə 4 min tələbənin təhsil aldığı ən müasir texniki avadanlıq və ləvazimatla təchiz edilmiş yeni tədris binası, yeni idman kompleksi, 500 əməkdaş üçün 2 müasir yaşayış kompleksi tikilib istifadəyə verilmişdir.

Hörmətli yubiley iştirakçıları, möhtərəm Prezidentimiz İlham Əliyevin tarixi xidmətlərini yalnız universitetlə məhdudlaşdırmaq olmaz. Onun ümumilikdə Azərbaycan elmi və təhsili qarşısında müstəsna xidmətləri vardır. Azərbaycan dövlətçiliyinin daha da möhkəmləndirilməsində, beynəlxalq nüfuzunun

yüksəldilməsində, ölkə iqtisadiyyatının sürətli inkişafında, siyasi sabitliyin qorunub saxlanmasıdakı misilsiz xidmətlərini nəzərə alan universitetin Elmi Şurası son iclasında Prezident İlham Əliyevə Bakı Dövlət Universitetinin fəxri doktoru adı verilməsi barədə qərar qəbul etmişdir.

Hörmətli toplantı iştirakçıları, icazə verin, sonda bu şanlı yubiley münasibətilə bir daha hər birinizi təbrik edirəm və dediyim tarixi missiyamı həyata keçirmək üçün möhtərəm Prezidentimizi səhnəyə dəvət edirəm.

BDU-nun rektoru Abel Məhərrəmov dövlətimizin başçısına fəxri doktorluq mantiyasını və diplomunu təqdim etdi.

Prezident İlham ƏLİYEV təşəkkür edərək dedi:

Sağ olun. Bakı Dövlət Universitetinin fəxri doktoru adının verilməsi mənim üçün böyük şərəfdir. Mən müxtəlif universitetlərin fəxri doktoruyam. Ancaq, əlbəttə ki, mənim üçün ən doğma olan Bakı Dövlət Universitetinin fəxri doktoru adını almaq xüsusi məmnunluq hissləri oyadır. Mənim fəaliyyətimə verilən bu yüksək qiymətə görə sizə bir daha öz dərin minnətdarlığımı bildirmək istəyirəm. Sizi əmin etmək istəyirəm ki, Bakı Dövlət Universitetinin hərtərəfli inkişafı üçün bundan sonra də əlimdən gələni əsirgəməyəcəyəm.